

Toimintakyvyn arviointitutkimukset
(SVL 15 luku 13 § ja KEL 61 §)

SISÄLLYSLUETTELO

1.	PALVELUKUVAUKSEN YLEINEN OSA	2
1.1	Tausta	2
1.2	Palvelukuvauskokonaisuus	2
1.3	Tutkimustyytit	2
1.4	Tavoite	3
1.5	Asiakkaat	3
1.6	Henkilökunta	3
1.7	Palveluntuottaja	4
1.8	Alihankinta	4
1.9	Toteutus ja laatuvaatimukset	4
2.	ERIKOISLÄÄKÄRIN TEKEMÄ TOIMINTAKYVYN ARVIOINTITUTKIMUS	10
2.1	Psykiatrian erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus	12
2.2	Fysiatrian erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus	14
2.3	Muun erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus	16
3.	MONIAMMATILLINEN TOIMINTAKYVYN ARVIOINTITUTKIMUS	17
3.1	Moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus, mielenterveyspainotus	20
3.1.1	Suppea toteutus	20
3.1.2	Laaja toteutus	23
3.2	Moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus, tuki- ja liikuntaelinpainotus	26
3.2.1	Suppea toteutus	26
3.2.2	Laaja toteutus	29

1. PALVELUKUVAUKSEN YLEINEN OSA

1.1 Tausta

Kela voi lähettää etuudenhakijan lisätutkimuksiin, jos etuusasiasia ei voida ratkaista etuudenhakijan toimittamien lääkärinlausuntojen ja muiden lääketieteellisten selvitysten perusteella. *Toimintakyvyn arviointitutkimuksia* käytetään, kun ne ovat tarpeellisia selvitettyä etuudenhakijan oikeutta sairauspäivärahaan tai Kelan työkyvyttömyyseläkkeeseen. Toimintakyvyn arviointitutkimuksilla halutaan tarkentaa tietoja hakijan toimintakyvystä, jotta Kelassa pystytään luotettavasti arvioimaan, onko etuudenhakija sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain tarkoittamalla tavalla työkyvytön. Tutkimuksesta laaditaan lääkärinlausunto B, jonka tulee olla tarkka kuvaus etuudenhakijan ajankohtaisesta toimintakyvystä.

Kelan maksamissa toimintakyvyn arviointitutkimuksissa aloitteentekijä on aina Kela. Terveystieteiden tutkimuskeskus ei voi tehdä Kelan toimintakyvyn arviointitutkimukseen tarkoitettua lähetystä tai suositusta, eivätkä Kelan etuudenhakijat voi tehdä hakemusta toimintakyvyn arviointitutkimukseen.

1.2 Palvelukuvauskokonaisuus

Toimintakyvyn arviointitutkimusten palvelukuvaus koostuu kaikkia tutkimustyyppisiä koskevasta yleisestä osasta ja tutkimustyyppikohtaisista osista. Nämä osat täydentävät toisiaan eikä niitä voi soveltaa erillisinä.

1.3 Tutkimustyytit

Kela voi lähettää etuudenhakijan *erikoislääkärin tekemään toimintakyvyn arviointitutkimukseen* tai *moniammatilliseen toimintakyvyn arviointitutkimukseen*.

Kelan toimintakyvyn arviointitutkimukset tutkimustyypeittäin etuudenhakijoille ovat:

1. Erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus

- psykiatrian erikoislääkäri
- fysiatrian erikoislääkäri
- muun alan erikoislääkäri

2. Moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus, mielenterveyspainotus

- suppea toteutus
- laaja toteutus

3. Moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus, tuki- ja liikuntaelinpainotus

- suppea toteutus
- laaja toteutus

1.4 Tavoite

Toimintakyvyn arviointitutkimuksen tavoite on selvittää 1) missä määrin ja 2) mihin sairauksiin perustuen etuudenhakijan toimintakyky on alentunut. Lisäksi tarvitaan arvio hoidon ja kuntoutuksen mahdollisuuksista kohentaa etuudenhakijan toimintakykyä.

Palveluntuottaja arvioi tutkimuksessa etuudenhakijan psyykkistä ja fyysistä terveydentilaa. Tarkastelun kohteena on sairauden, vian tai vamman aiheuttama haitta toimintakyvylle. Toimintakykyarvion perusteella Kela arvioi edelleen etuudenhakijan työkykyä. Työkykyarvio tehdään sairauspäivärahan osalta suhteessa etuudenhakijan tavalliseen työhön tai työhön, joka on siihen läheisesti verrattavaa. Työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioitaessa tarkastellaan lisäksi etuudenhakijan työkykyä muuhun kohtuullisen toimeentulon turvaavaan työhön.

Tutkimuksesta laaditaan lääkärinlausunto B, jonka tulee olla tarkka kuvaus etuudenhakijan ajankohtaisesta toimintakyvystä. **Lausunto on lisäselvitys**, kun Kela ratkaisee etuudenhakijan oikeutta sairauspäivärahaan tai työkyvyttömyyseläkkeeseen. Oikeus etuuteen tutkitaan tämän lausunnon ja muiden Kelassa olevien selvitysten perusteella.

1.5 Asiakkaat

Kela lähettää etuudenhakijan toimintakyvyn arviointitutkimukseen silloin, kun sairauspäiväraha- tai työkyvyttömyyseläkeoikeutta ei voida ratkaista etuudenhakijan tai terveydenhuollon yksikön Kelaan toimittamien lääketieteellisten selvitysten perusteella.

1.6 Henkilökunta

Tutkimustyyppikohtaisissa osissa on määritelty tarkemmin toimintakyvyn arviointitutkimuksissa käytettävä henkilökunta.

Palveluntuottaja nimeää toimintakyvyn arviointitutkimuksiin **asiakaspalveluyhteyshenkilön**, joka vastaa yksittäisen etuudenhakijan kohdalla tutkimukseen liittyvistä käytännön asioista, kuten ajanvarauksesta, etuudenhakijaa koskevien asiakirjojen käsittelystä sekä majoituksen ja ruokailun järjestämisestä.

Palveluntuottaja nimeää tutkimustyyppikohtaisen **yhteyslääkärin**. Yhteyslääkärin tulee huolehtia tutkimuspalvelun sisällöstä ja laadusta. Lisäksi yhteyslääkäri osallistuu Kelan järjestämään toimintakyvyn arviointitutkimuksiin liittyvään yhteistyöhön kuten koulutustilaisuuksiin.

Etuudenhakijakohtaisesti tutkimuksesta, sen toteutuksesta sekä lääkärinlausunto B:n laadimisesta vastaa tutkimukseen osallistuva erikoislääkäri (**vastuulääkäri**).

Kaikilla tutkimuksiin osallistuvilla lääkäreillä tulee olla palvelukuvauksen tutkimustyyppissä vaadittu erikoislääkärin pätevyys ja vähintään 3 vuoden työkokemus erikoisalastaan erikoistumisajan jälkeiseltä ajalta. Moniammatillisiin tutkimuksiin osallistuvilla sosiaali- ja terveysalan muilla asiantuntijoilla tulee olla ammattinsa edellyttämä tutkinto ja vähintään 3 vuoden työkokemus ammatissaan. Kokemukseksi hyväksytään koulutuksen ja pätevyyden jälkeinen työkokemus.

Yleinen edellytys henkilöstölle on, että etuudenhakijoiden toimintakyvyn arviointitutkimuksen tekemiseen osallistuvalla henkilöstöllä on hyvä suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito.

1.7 Palveluntuottaja

Palveluntuottaja voi olla yksityinen yritys tai julkisen terveydenhuollon yksikkö.

Etuudenhakijan hoitava lääkäri ei voi osallistua tutkimuksen tekemiseen.

1.8 Alihankinta

Palveluntuottaja voi toteuttaa toimintakyvyn arviointitutkimuksia myös alihankintana. Alihankintana toteutetussa toimintakyvyn arviointitutkimuksessa palveluntuottaja ostaa kysymyksessä olevaa palvelua kolmannelta osapuolelta.

Alihankkija on esimerkiksi itsenäinen ammatinharjoittaja tai yritys, jolla on sopimus palveluntuottajan kanssa ja tämän sopimuksen perusteella alihankkija antaa palveluntuottajan puolesta toimintakyvyn arviointitutkimukseen kuuluvaa palvelua tai sen osaa etuudenhakijoille. Alihankkija ei ole sopimussuhteessa Kelaan.

Alihankintasopimusta tehdessään palveluntuottaja huomioi tilaajavastuulain (laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä, 1233/2006) asettamat velvoitteet. Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue antaa koko maassa tietoa tästä laista ja valvoo sen noudattamista.

Alihankinnan käyttäminen ei rajoita palveluntuottajan vastuuta toimintakyvyn arviointitutkimuksen toteuttamisesta. Palveluntuottaja vastaa Kelalle alihankkijan toteuttamasta palvelusta, vastuista ja velvoitteista kuten omistaan.

1.9 Toteutus ja laatuvaatimukset

Palveluntuottaja ottaa yhteyttä etuudenhakijaan saatuaan Kelasta ilmoituksen tutkimusmääräyksestä ja tutkimuksen kannalta välttämättömät asiakirjat.

Palveluntuottaja sopii etuudenhakijan kanssa tutkimusajan viimeistään 5 arkipäivän kuluessa saatuaan Kelalta tutkimusmääräyksen. Tutkimusajankohta ilmoitetaan Kelaan. Palvelukuvauksen tutkimustyyppikohtaisissa osissa on eritelty tarkemmin aikarajat, joiden puitteissa eri tutkimukset tulee järjestää ja milloin lääkärinlausunto B on toimitettava Kelaan. Palveluntuottaja saa asiaa hoitavan toimihenkilön yhteystiedot tutkimusmääräyksessä.

Tutkimus suoritetaan palveluntuottajan tai alihankkijan tiloissa. Etäpalveluja ei pääsääntöisesti tule käyttää. Jos etäpalvelun käyttöön on etuudenhakijasta riippuva, perusteltu syy, palveluntuottajan tulee pyytää siihen lupa Kelan yhteyshenkilöltä.

Palveluntuottaja lähettää lääkärinlausunto B:n aina myös etuudenhakijalle. Lääkärinlausuntoon on kirjattava tieto siitä, onko tutkimustulosten perusteella saavutettu yhteisymmärrys etuudenhakijan kanssa. Arviointi ja mittaukset käsitellään etuudenhakijan kanssa tutkimuksen aikana tai sen päätyttyä. Tutkimuksen vastuulääkäri voi olla yhteydessä etuudenhakijaan myös puhelimitse.

Tarvittaessa tutkimuksen tekemiseen osallistuva erikoislääkäri tekee etuudenhakijalle lähetteet jatkotutkimuksiin ja hoitoon julkiseen terveydenhuoltoon.

Palveluntuottaja dokumentoi tutkimuksen toteutuksen niin, että sen kulku ja tutkimustulokset ovat jälkikäteen todennettavissa etuudenhakijaa koskevista asiakirjoista.

Tulkin tarve tutkimuksessa

Kelalla on hallintolakiin perustuva tulkkauksvelvollisuus asioissa, jotka tulevat vireille Kelan aloitteesta. Hallintolain (434/2003) ja kielilain (423/2003) nojalla etuudenhakijalla on oikeus käyttää Kelan määrittämässä työkyvyn arviointitutkimuksissa omaa kieltään, suomea tai ruotsia. Saamen kielilain (1086/2003) nojalla saamenkielisellä etuudenhakijalla on oikeus käyttää saamen kieltä. Muiden kielten osalta Kela huolehtii riittävästä tulkkauksesta tarpeellisin osin siten, että etuudenhakija ymmärtää tutkimuksiin määrittämisen tarkoituksen ja sisällön.

Tutkimuksen suunnittelussa on tarpeen mukaan huomioitava tulkkauksen tarve ja tulkin mukanaolo tutkimustilanteissa. Kela ilmoittaa tulkin tarpeesta tutkimusmääräyksessä ja tilaa tulkin.

Tutkimuksen perusteella laadittavan lääkärinlausunnon vaatimukset

Lääkärinlausunto B:ssä on henkilötietojen ja ammatin lisäksi käytävä ilmi etuudenhakijan sairaudet ICD-10 -diagnoosimerkein sekä tiedot sairauksien kehitysvaiheista ja niistä tutkimustuloksista, joihin diagnoosit perustuvat. Lausunnossa on oltava kliiniset tutkimushavainnot (mm. tarkka status) ja perusteellinen kuvaus etuudenhakijan ajankohtaisesta toimintakyvystä. Lisäksi lausunnon tulee sisältää arvio siitä, miten hoidolla ja lääkinnällisen kuntoutuksen toimenpiteillä voidaan vaikuttaa todettuihin sairauksiin ja toimintakykyyn.

Lausunnossa annetaan kuvaus jäljellä olevasta toimintakyvystä ja sen rajoitteista suhteessa arjen toimintoihin ja työn vaatimuksiin konkreettisin esimerkein. Jos etuudenhakijan jäljellä olevaan toimintakykyyn liittyy erityisiä vahvuuksia, tulisi ne myös kuvata. Tiedot vahvuuksista ovat tärkeitä muun muassa suunniteltaessa ammatillista kuntoutusta.

Lääkärinlausunnoissa tulee kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

- ICD-koodi on täytetty oikein, toimintakyvyn kannalta tärkeysjärjestyksessä
- tutkimushavainnoissa on kuvattu tarkasti ja konkreettisesti ajankohtaista tilannetta ja sitä, miten sairaus vaikuttaa potilaan toimintakykyyn (esim. nostaako käsiään, onko voimaa, onko liikerajoituksia, millaisena mieliala kuvautuu)
- mitä ovat sairauden aiheuttamat rajoitteet jokapäiväisessä elämässä ja työssä (esim. pystyykö puhumaan tai liikkumaan normaalisti, siivoamaan, käymään kaupassa, miten pärjää portaissa)
- lausunnossa annetaan Kelan tutkimusmääräyksessä yksilöimään kysymykseen vastaus
- lääkärinlausunto ei ole tiivistelmä jo Kelassa olevista lääketieteellisistä selvityksistä

Kelan asiantuntijalääkäri arvioi etuudenhakijan työkykyä tutkimuksen pohjalta laaditun lääkärinlausunto B:n ja muiden selvitysten perusteella.

Sairausvakuutuslain (SVL, sairauspäiväraha) mukainen työkykyarvio on ammatillinen. Työkykyä arvioidaan omaan työhön tai vastaavaan. Kansaneläkelain (KEL, kuntoutustuki ja työkyvyttömyyseläke) mukainen työkykyarvio tehdään suhteessa yleiseen työkykyyn. Yli 60-vuotiaalla etuudenhakijalla työkykyarvio on ammatillinen myös kansaneläkelaisissa.

Jos lääkärinlausunnon tai tutkimuksen sisältö- ja laatuvaatimukset eivät täyty

Jos lausunnossa ei ole otettu kantaa edellä mainittuihin asioihin tai pyydettyjä tutkimuksia ei ole tehty, eli lausunnon laatuvaatimukset eivät täyty, Kela voi pyytää palveluntuottajaa täydentämään lausuntoaan. Lisäselvitys on tehtävä maksutta. Kela voi myös sopimuksen mukaisesti pidättäytyä maksamasta tutkimuksesta täyttä hintaa.

Jos tutkimusta ei ole tehty palvelukuvauksen ja tutkimusmääräyksen mukaisesti, eikä Kela saa sen perusteella olennaista lisätietoa etuudenhakijan toimintakyvystä, Kela voi pyytää palveluntuottajaa järjestämään tutkimuksen tai sen osan uudelleen. Tällöin palveluntuottaja vastaa täydentävästä tutkimuksesta aiheutuneista kustannuksista, mukaan lukien etuudenhakijan matka- ja majoituskustannukset.

Tutkimukseen sisältyvät mittaukset ja laboratoriotutkimukset

Tutkimukseen sisältyvien mittausten ja laboratoriotutkimusten tulokset tulee toimittaa Kelaan lääkärinlausunto B:n liitteenä.

Lisätutkimukset (1/2): laboratorio- ja kuvantamistutkimukset

Palvelukuvauksen tutkimustyyppikohtaisessa osassa on eritelty kunkin toimintakyvyn arviointitutkimuksen hintaan sisältyvät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset.

Etuudenhakijan työkykyasian selvittämiseksi voi olla tarpeellista käyttää myös muita tutkimuksia (laboratorio- ja kuvantamistutkimukset), kuin ne, jotka sisältyvät perushintaan. Kela voi esittää lisätutkimuksia jo tutkimusmääräyksessä tai palveluntuottaja voi havaita lisätutkimustarpeen tutkimusta tehdessään. *Palveluntuottajan on aina varmistettava Kelasta, voidaanko lisätutkimukset tehdä toimintakyvyn arviointitutkimuksen yhteydessä Kelan kustannuksella (lukuun ottamatta Kelan itse esittämät tutkimukset).* Palveluntuottaja saa asiaa hoitavan toimihenkilön yhteystiedot tutkimusmääräyksessä luvan selvittämistä varten.

Kela korvaa tarpeelliseksi katsotut lisätutkimukset palveluntuottajan tarjouksessaan toimittaman hinnaston mukaisesti.

Lisätutkimukset (2/2): erikoisalakonsultaatiot moniammatillisissa toimintakyvyn arviointitutkimuksissa

Palvelukuvauksen tutkimustyyppikohtaisissa osissa on eritelty kunkin moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen hintaan sisältyvät lääkärinvastaanotot ja arviot.

Etuudenhakijan työkykyasian selvittämiseksi voi olla tarpeellista konsultoida edelleen jonkin muun erikoisalan lääkäriä kuin niitä, joiden vastaanotot ja arviot sisältyvät perushintaan. Kela voi esittää erikoisalakonsultaatioita jo tutkimusmääräyksessä tai palveluntuottaja voi havaita tarpeen tutkimusta tehdessään. *Palveluntuottajan on aina varmistettava Kelasta, voidaanko ylimääräiset konsultaatiot tehdä toimintakyvyn arviointitutkimuksen yhteydessä Kelan kustannuksella (lukuun ottamatta Kelan itse esittämät konsultaatiot).* Palveluntuottaja saa asiaa hoitavan toimihenkilön yhteystiedot tutkimusmääräyksessä luvan selvittämistä varten.

Kela korvaa tarpeelliseksi katsotut erikoisalakonsultaatiot sopimuksessa esitetyn kiinteän hinnan mukaisesti. Yksi erikoisalakonsultaatio sisältää 1-2 vastaanottokäyntiä.

Puitejärjestely

Kela valitsee tarjouskilpailussa jokaiselle hankinta-alueelle yhden palveluntuottajan, joka voi toteuttaa palvelua hankinta-alueella yhdessä tai useammassa toimipisteessään. Kaikille palveluntuottajan hankinta-alueen toimipisteille on voimassa sama hinta.

1. Erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus

Kela valitsee toimintakyvyn arviointitutkimuksen palveluntuottajan siltä hankinta-alueelta (maakunta), jossa etuudenhakijan asuinpaikka sijaitsee. Maakunnat ja niihin kuuluvat kunnat on esitetty tämän palvelukuvauksen liitteessä 1.

Jos etuudenhakijan asuinpaikan maakunnan alueella ei ole käytettävissä etuudenhakijan tilanteeseen sopivaa palveluntuottajaa tai kysymyksessä oleva erikoislääkäri on etuudenhakijan hoitava lääkäri, Kela valitsee edellä kuvatusta poiketen etuudenhakijan tarvitseman palveluntuottajan toisen maakunnan alueelta. Tällainen tilanne voi syntyä silloin, kun palveluntuottajalla ei ole käytettävissä etuudenhakijalle tarkoituksenmukaista erikoisosaamista. Tällöin Kela valitsee sen palveluntuottajan toimipisteen, joka sijaitsee lähinnä etuudenhakijan asuinpaikkaa tai on helpoiten saavutettavissa etuudenhakijan kulkuyhteydet huomioiden.

2. Moniammatilliset toimintakyvyn arviointitutkimukset

Kela valitsee toimintakyvyn arviointitutkimuksen palveluntuottajan siltä hankinta-alueelta (Eteläinen, Lounainen, Läntinen, Itäinen, Pohjoinen ja Lappi), jossa etuudenhakijan asuinpaikka sijaitsee. Hankinta-alueet on kuvattu tarkemmin tämän palvelukuvauksen liitteessä 2.

Jos etuudenhakijan asuinpaikan hankinta-alueella ei ole käytettävissä etuudenhakijan tilanteeseen sopivaa palveluntuottajaa tai kysymyksessä oleva erikoislääkäri on etuudenhakijan hoitava lääkäri, Kela valitsee edellä kuvatusta poiketen etuudenhakijan tarvitseman palveluntuottajan toiselta hankinta-alueelta. Tällainen tilanne voi syntyä silloin, kun palveluntuottajalla ei ole käytettävissä etuudenhakijalle tarkoituksenmukaista erikoisosaamista. Tällöin Kela valitsee sen palveluntuottajan toimipisteen, joka sijaitsee lähinnä etuudenhakijan asuinpaikkaa tai on helpoiten saavutettavissa etuudenhakijan kulkuyhteydet huomioiden.

Lausunnon ja laskun toimittaminen

Palveluntuottajan on toimitettava etuudenhakijalle ja Kelaan lääkärinlausunto B liitteineen tutkimustyyppikohtaisessa määräajassa. Määräajat on esitetty luvuissa 2 ja 3.

Laskutuksessa käytetään Kelan lomaketta, joka toimitetaan palveluntuottajalle tutkimusmääräyksen yhteydessä. Laskutuksesta palveluntuottaja saa erilliset ohjeet lomakkeen mukana.

Majoitus ja ruokailut

Kela voi korvata tutkimuksen aikana majoituksen ja täysihoidon niille etuudenhakijoille, joille päivittäinen kulkeminen kotoa ei ole tarkoituksenmukaista, esimerkiksi pitkien matkojen tai hankalien kulkuyhteyksien vuoksi. Viikonlopun tai arkipyhän yli kestävää majoitusta ja täysihoidoa Kela korvaa vain erityistapauksissa.

Kela korvaa etuudenhakijan majoituksesta ja ruokailusta aiheutuneet kustannukset yleensä palveluntuottajalle. Jos palveluntuottaja ei järjestä majoitusta tai ruokailua, Kela korvaa kustannukset etuudenhakijalle (erikoislääkärin tutkimukset). Palveluntuottajan järjestämästä majoituksesta ja ravintokuluista on määritelty kiinteät hinnat, joita noudatetaan koko sopimuskauden ajan. Kelan määrittämät kiinteät hinnat on eritelty Sopimuksessa.

Täysihoito sisältää majoituksen lisäksi aamiaisen, 2 lämmintä ateriaa ja tarvittaessa iltapalan. **Puolihoito** sisältää majoituksen lisäksi aamiaisen ja 1 lämpimän aterian ja tarvittaessa saapumispäivän iltapalan.

Käyntipäivinä suoritettavan toimintakyvyn arviointitutkimuksen ajalta Kela voi korvata etuudenhakijan **ravintokulut**, jos tutkimuksen päivittäinen kesto on vähintään kaksi (2) tuntia. Ravintokuluja voidaan korvata myös, jos etuudenhakijan matka tutkimuspaikalle on huomattavan pitkä. Ravintokulut sisältävät lämpimän aterian ja tarvittaessa välipalan.

Majoituksen ja ruokailun järjestämisestä ja korvaamisesta on kerrottu tarkemmin palvelukuvauksen tutkimustyyppikohtaisissa osissa (luvut 2 ja 3).

Luvat, tilat, laitteet ja välineet

Palveluntuottajan toiminta on yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) tai yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) lupa- tai ilmoitusmenettelyn mukaista.

Palveluntuottaja huolehtii, että toimintakyvyn arviointitutkimus toteutetaan asianmukaisissa ja turvallisissa tiloissa. (Laki yksityisestä terveydenhuollosta 152/1990 ja laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011).

Palveluntuottajan tilat tulee olla palveluntuottajan tarjoamien tutkimuspalvelujen tuottamiseksi tilavat, siistit ja viihtyisät. Tilat sijaitsevat etuudenhakijoiden tarpeiden mukaisesti, niin että tutkimuksessa käytettävät tilat ovat lähietäisyydellä toisistaan tai vaivatta saavutettavissa.

Jos tutkimus toteutetaan useammassa kuin yhdessä toimipisteessä, palveluntuottaja vastaa toimipisteiden välisistä kuljetuksista ja niiden kustannuksista. Tässä yhteydessä kuljetuksella tarkoitetaan muuta kuin julkista liikennettä.

Toimintakyvyn arviointitutkimuksissa käytettävät laitteet ja välineet ovat turvalliset ja asiakaskunnan tarpeiden mukaiset. Palveluntuottaja huolehtii laitteiden huollosta, kalibroinnista sekä käyttövarmuudesta ja käytönohjauksesta (laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 629/2010).

Muutoksista ilmoittaminen

Palveluntuottajan on ilmoitettava Kelan **sopimusyhteyshenkilölle** viipymättä kaikista tämän toimintaan liittyvistä muutoksista, *joilla voi olla vaikutusta sopimuksen toteuttamiselle tai*

palvelun laadulle. Sopimusyhteyshenkilö ja tämän yhteystiedot on kerrottu sopimuksen liitteessä 5.

Jos palveluntuottajalla ei esimerkiksi henkilöstömuutosten vuoksi ole käytävissä kaikkia palvelukuvauksen määrittämiä lääkäreitä ja asiantuntijoita, on tästä ilmoitettava välittömästi Kelaan. Muita tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi muutokset omistussuhteissa, yhtiömuodon muutokset sekä olennaiset muutokset Palveluntuottajan varallisuusasemassa.

Kaikista muutoksista ilmoitetaan sähköpostilla osoitteella tyokykyhankinnat@kela.fi.

2. ERIKOISLÄÄKÄRIN TEKEMÄ TOIMINTAKYVYN ARVIOINTITUTKIMUS

Kela lähettää erikoislääkärin tekemään toimintakyvyn arviointitutkimukseen etuudenhakijat, joiden työkykyä ei voida arvioida Kelassa olevien selvitysten perusteella ja kuvattujen oireiden perusteella tarvitaan lisätietoa määrätystä erikoisalalta.

Erikoislääkärin toimintakyvyn arviointitutkimuksen tavoite on selvittää Kelan sairauspäiväraha- tai työkyvyttömyyseläkeasiakkaan ajankohtainen toimintakyky. Palveluntuottajalta edellytetään, että se voi järjestää vähintään

- psykiatrian erikoislääkärin¹ ja
- fysiatrian erikoislääkärin tekemän toimintakyvyn arviointitutkimuksen.

Psykiatrian ja fysiatrian erikoislääkärin tekemän tutkimusten sisällölliset vaatimukset on esitelty luvuissa 2.1 ja 2.2.

Lisäksi palveluntuottajaa pyydetään ilmoittamaan, minkä muun erikoislääkärin tutkimuksen se voi tarvittaessa järjestää. Ilmoitusta pyydetään **kaikista käytettävissä olevista erikoislääkäreistä, joita palveluntuottajalla on tarjota**. Listaa voi täydentää sopimuskauden aikana.

Ilmoitusta pyydetään **erityisesti** seuraavista erikoislääkäreistä:

- nuorisopsykiatrian erikoislääkäri
- keuhkosairauksien erikoislääkäri
- korva-, nenä- ja kurkkusairauksien erikoislääkäri
- ortopedian erikoislääkäri
- silmätautien erikoislääkäri
- kardiologian ja sisätautien erikoislääkäri
- sisätautien erikoislääkäri (yleissisätaudit tai endokrinologia)
- neurologian erikoislääkäri

Majoitus ja ruokailu

Erikoislääkärin toimintakyvyn arviointitutkimuksen järjestävältä palveluntuottajalta ei edellytetä majoituksen ja ruokailujen järjestämistä.

Jos palveluntuottaja kuitenkin järjestää etuudenhakijalle majoituksen ja ruokailut erikoislääkärin toimintakyvyn arviointitutkimuksen yhteydessä, niiden järjestämistä koskevat samat edellytykset kuin moniammatillisissa tutkimuksissa (s. 19).

Toteutus

Erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus tulee aloittaa viimeistään 2 viikon kuluessa siitä, kun palveluntuottaja on vastaanottanut Kelan ilmoituksen tutkimusmääräyksestä. Tutkimus tehdään etuudenhakijan yksilöllisen tarpeen mukaan 2-3 vastaanottokäynnillä, jotka toteutetaan enintään 3 viikon aikana. Edellisten viivästymiseen tulee olla lähinnä etuudenhakijasta johtuva perusteltu syy.

¹ Psykiatrian tai oikeuspsykiatrian erikoisala

Yksittäisen vastaanottokäynnin kesto on vähintään 45 min. Tutkimuksen perusteella laaditaan lääkärinlausunto B, joka toimitetaan Kelaan.

Palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan vähintään 3 erikoislääkärin tekemään toimintakyvyn arviointitutkimusta kuukaudessa.

Vaihe	Toteutus
Ajanvaraus ja sen ilmoittaminen Kelaan	5 arkipäivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta
Tutkimuksen aloittaminen	2 viikon kuluessa ilmoituksen saapumisesta
Vastaanottokäynnit	2-3 käyntiä, 3 viikon kuluessa
Tutkimuksen tulosten läpikäynti etuudenhakijan kanssa	Viimeisellä vastaanottokäynnillä tai puhelimitse ennen lääkärinlausunto B:n laatimista
Lääkärinlausunto B:n toimittaminen Kelaan	Viimeistään 1 viikon kuluttua tutkimuksen päättymisestä

Taulukko 1. Erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus.

2.1 Psykiatrian erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus

Kela lähettää *Psykiatrian erikoislääkärin tekemään toimintakyvyn arviointitutkimukseen* etuudenhakijat, joilla on psyykkisiä sairauden oireita, mutta niiden aiheuttamaa toimintakyvyn alenemaa ei ole selvitetty riittävästi ja Kela tarvitsee lisätietoa etuudenhakijan toimintakyvystä vain psykiatrian erikoisalalta.

Henkilöstö

Psykiatrian erikoislääkärin toimintakyvyn arviointitutkimuksen tekee aina lääkäri, jolla on psykiatrian tai oikeuspsykiatrian pätevyys.

Erikoislääkärillä on oltava valmiudet seuraavien yleisesti käytössä olevien ja päteväksi todettujen arvioinnin mittareiden käyttämiselle:

- AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test)
- SOFAS (Social and Occupational Functioning Assessment Scale)
- BDI (Beck Depression Inventory)
- CERAD (The Consortium to Establish a Registry for Alzheimer's Disease)

Kokeet ja mittaukset

1. Tutkimuksen sisältämät laboriokokeet

Etuudenhakijalle tehdään osana toimintakyvyn arviointitutkimusta seuraavat laboriokokeet:

- PVK
- Gamma-GT
- CDT
- ALAT
- U-Huum-O

2. Tutkimuksen sisältämät mittaukset

Etuudenhakijalle tehdään osana Psykiatrian erikoislääkärin tekemään toimintakyvyn arviointitutkimusta yksilöllisen tilanteen mukaan **yksi tai useampi** seuraavista mittauksista:

- AUDIT
- SOFAS
- BDI
- CERAD

Näiden lisäksi voidaan käyttää myös muita soveltuvia mittareita. Suositeltavia ja arvioituja mittareita on koottu TOIMIA-mittaripankkiin (www.toimia.fi).

Tutkimus päihinäkuoressa

Taulukossa 2 on esitetty tutkimuksen perusrakenne. Tutkimusmääräyksessään Kela voi pyytää etuudenhakijakohtaisia lisätutkimuksia (laboratorio- ja kuvantamistutkimukset), jotka palveluntuottaja veloittaa erikseen toimittamansa hinnaston mukaisesti.

Lääkäri	Mittaukset ja testit • 1 tai useampi	Laboratoriokokeet • kaikki
Psykiatrian erikoislääkäri	AUDIT	PVK
	SOFAS	Gamma-GT
	BDI	CDT
	CERAD	ALAT
		U-Huum-O

Taulukko 2. Psykiatrian erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus.

2.2 Fysiatrian erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus

Kela lähettää *Fysiatrian erikoislääkärin* toimintakyvyn arviointitutkimukseen etuudenhakijat, joilla on tuki- ja liikuntaelinsairaus tai sairauden oireita, mutta niiden aiheuttamaa toimintakyvyn alenemaa ei ole selvitetty riittävästi ja Kela tarvitsee lisätietoa etuudenhakijan toimintakyvystä vain fysiatrian erikoisalalta.

Henkilöstö

Fysiatrian erikoislääkärin tekemän toimintakyvyn arviointitutkimuksen tekee aina lääkäri, jolla on fysiatrian erikoislääkärin pätevyys.

Lääkärillä on oltava valmiudet seuraavien yleisesti käytössä olevien ja päteväksi todettujen arvioinnin mittareiden käyttämiselle:

- AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test)
- BDI (Beck Depression Inventory)
- Oswestryn toimintakykyindeksi
- Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake (FACULTAS-projekti)

Kokeet ja mittaukset

1. Tutkimuksen sisältämät laboratorioskokeet

Etuudenhakijalle tehdään osana toimintakyvyn arviointitutkimusta seuraavat laboratorioskokeet:

- PVK
- Gamma-GT
- CDT
- ALAT
- U-Huum-O

2. Tutkimuksen sisältämät mittaukset

Etuudenhakijalle tehdään osana fysiatrian toimintakyvyn arviointitutkimusta yksilöllisen tilanteen mukaan ainakin toinen seuraavista mittauksista:

- AUDIT
- BDI

ja tarvittaessa

- Oswestryn toimintakykyindeksi
- Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake (FACULTAS-projekti)

Näiden lisäksi voidaan käyttää myös muita soveltuvia mittareita. Suositeltavia ja arvioituja mittareita on koottu TOIMIA-mittaripankkiin (www.toimia.fi).

Tutkimus pähkinäkuoressa

Taulukossa 3 on esitetty tutkimuksen perusrakenne. Tutkimusmääräyksessään Kela voi pyytää etuudenhakijakohtaisia lisätutkimuksia (laboratorio- ja kuvantamistutkimukset), jotka palveluntuottaja veloittaa erikseen toimittamansa hinnaston mukaisesti.

Lääkäri	Mittaukset ja testit	Laboratoriokokeet
Fysiatrian erikoislääkäri	• 1 tai molemmat	• kaikki
	AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test)	PVK
	BDI (Beck Depression Inventory)	Gamma-GT
	• tarvittaessa	CDT
	Oswestryn toimintakyvyindeksi	ALAT
Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake	U-Huum-O	

Taulukko 3. Fysiatrian erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus.

2.3 Muun erikoislääkärin tekemä toimintakyvyn arviointitutkimus

Kela lähettää *muun erikoislääkärin tekemään toimintakyvyn arviointitutkimukseen* etuudenhakijat, joilla on sairauden oireita, mutta niiden aiheuttamaa toimintakyvyn alenemaa ei ole selvitetty riittävästi ja Kela tarvitsee lisätietoa etuudenhakijan toimintakyvystä vain nimenomaiselta erikoisalalta.

Muun erikoislääkärin tekemään toimintakyvyn arviointitutkimuksen sisältö suunnitellaan etuudenhakijakohtaisesti ja ilmoitetaan tutkimusmääräyksessä. Muun erikoislääkärin tekemän toimintakyvyn arviointitutkimuksen tulee kuitenkin sisältää vastaavat laboratoriokokeet, jotka edellytetään psykiatrian ja fysiatrian erikoislääkärin tekemissä tutkimuksissa (luvut 2.1 ja 2.2).

Muuhun erikoisalaan liittyvät lisätutkimukset voidaan tehdä Kelan luvalla palveluntuottajan voimassaolevan hinnaston mukaisesti. (Laboratorio- ja kuvantamistutkimusten osalta s. 6, Lisätutkimukset (1/2): laboratorio- ja kuvantamistutkimukset.)

3. MONIAMMATILLINEN TOIMINTAKYVYN ARVIOINTITUTKIMUS

Kela lähettää moniammatilliseen toimintakyvyn arviointitutkimukseen etuudenhakijat, joiden työkykyä ei voida arvioida Kelassa olevien selvitysten perusteella. Etuudenhakijalla on sairauden oireita, mutta niiden aiheuttamaa toimintakyvyn alenemaa ei ole selvitetty riittävästi, ja tämän selvittämiseksi tarvitaan lisätietoa mahdollisesti useammalta lääketieteen erikoisalalta tai muulta terveys- tai sosiaalialan asiantuntijalta. Moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen tavoite on selvittää Kelan sairauspäiväraha- tai työkyvyttömyyseläkeasiakaan ajankohtainen toimintakyky.

Moniammatilliset toimintakyvyn arviointitutkimukset ovat mielenterveys- ja tuki- ja liikuntaelinsairauspainotteisia ja ne toteutetaan etuudenhakijan tarpeen mukaan suppeana tai laajana. Kela ilmoittaa tutkimusmääräyksessään etuudenhakijalle järjestettävän tutkimuksen laajuuden.

Työryhmä

Kela määrittelee tutkimusmääräyksessä työryhmän kokoonpanon (osittain tai kokonaan). Jos tutkimusmääräyksessä ei ole poikkeuksellisesti otettu kantaa työryhmän kokoonpanoon, palveluntuottaja kokoaa työryhmän itsenäisesti.

Tutkimustyyppikohtaiset vaatimukset työryhmien jäsenistä on esitelty luvuissa 3.1 – 3.2.

Erikoisalakonsultaatiot lisätutkimuksina

Etuudenhakijan työkykyasian selvittämiseksi voi olla tarpeellista konsultoida edelleen jonkin muun erikoisalan lääkäriä kuin niitä, joiden vastaanotot ja arviot sisältyvät perushintaan. Palveluntuottaja voi ilmoittaa tarjouksessaan tai sopimuskauden aikana, mitä erikoisalakonsultaatioita se voi järjestää moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen yhteydessä.

Kelan tarve erikoisalakonsultaatioille koskee erityisesti

- nuorisopsykiatrian erikoislääkäriä.

Lisäksi erikoisalakonsultaatioita voidaan tarvita esimerkiksi seuraavilta erikoisaloilta:

- keuhkosairaudet
- korva-, nenä- ja kurkkusairaudet
- yleissisätaudit
- endokrinologia
- kardiologia
- silmätaudit.

Erikoisalakonsultaation tekevän lääkärin arvio sisällytetään tutkimuksen vastuulääkärin laatimaan lääkärintlausunto B:hen. Erillistä lausuntoa ei edellytetä.

Erikoisalakonsultaation järjestäminen saattaa aiheuttaa tarvetta joustoon tutkimuksen toteutusaikataulussa. Jos tällaista ilmenee, palveluntuottajan tulee olla asiasta yhteydessä Kelan tutkimusmääräyksessä ilmoittamaan toimihenkilöön ja sopia asiasta. Jousto ei kuitenkaan saa oleellisesti viivästyttää tutkimusaikataulua ja etuudenhakijan etuusasian selvittämistä.

Toteutus

Toimintakyvyn arviointitutkimus tulee aloittaa viimeistään 3 viikon kuluessa siitä, kun palveluntuottaja on vastaanottanut ilmoituksen tutkimusmääräyksestä. Etuudenhakijalle tulee varata aika 5 vuorokauden kuluessa tutkimusmääräyksen saapumisesta. Ajanvarauksen tiedot ilmoitetaan myös Kelan yhteyshenkilölle.

Suppeat moniammatilliset tutkimukset tulee toteuttaa ensi sijassa peräkkäisinä päivinä ja enintään 3 laitos- tai avokäyntipäivän aikana. Laajat moniammatilliset tutkimukset tulee toteuttaa ensi sijassa peräkkäisinä päivinä ja enintään 5 laitos- tai avokäyntipäivän aikana.

Vastaanottokäyntejä tulee olla erikoislääkärinä tai muuta asiantuntijaa kohden yksi tai useampi, riippuen siitä, mitä toimintakyvyn selvittäminen yksilöllisesti vaatii. Lausunnon laativan lääkärin on suositeltavaa tavata etuudenhakija vähintään kaksi kertaa, esimerkiksi tutkimuksen alussa ja lopussa.

Moniammatilliset toimintakyvyn arviointitutkimukset tehdään työryhmässä. Kelan tai palveluntuottajan määrittelemä työryhmä kokoontuu ennen toimintakyvyn arviointitutkimusta ja perehtyy Kelan tutkimusmääräykseen ja etuudenhakijaa koskeviin selvityksiin. Ennakkotietojen perusteella työryhmä ottaa huomioon Kelan asettamat tavoitteet tutkimukselle sekä etuudenhakijan yksilölliset tarpeet tutkimuksen toteutuksessa.

Jos työryhmä havaitsee lisätutkimustarpeen, niiden toteutukseen pyydetään lupa tutkimusmääräyksessä nimetyltä Kelan yhteyshenkilöltä. Lisätutkimukset voivat olla laboratorio- tai kuvantamistutkimuksia tai erikoisalakonsultaatioita. Erikoisalakonsultaatiot toteutetaan 1-2 vastaanottokäynnillä varsinaisen tutkimuksen yhteydessä.

Työryhmän tulee kokoontua tutkimuksen päätteeksi yhdessä etuudenhakijan kanssa ja keskustella tutkimuksen tuloksista. Jos etuudenhakija ei pysty osallistumaan kokoukseen, on tutkimuksen vastuulääkärin oltava henkilökohtaisesti yhteydessä kokouksen jälkeen etuudenhakijaan. Etuudenhakijalle selvitetään tutkimusten tulokset ja työryhmän päätelmät ja suositukset. Kirjallinen yhteydenotto ei ole riittävä.

Tutkimuksen perusteella työryhmään nimetty vastuulääkäri laatii lääkärinlausunto B:n, jonka sisällölliset vaatimukset on esitetty palvelukuvauksen yleisessä osassa. Lausunto lähetetään Kelaan viimeistään 2 viikon kuluttua tutkimuksen päättymisestä. Lääkärintlausunto B:n liitteenä toimitetaan myös muiden moniammatilliseen työryhmään kuuluvien asiantuntijoiden lausunnot ja erikoislääkäreiden laatimat epikriisit.

Majoitus ja ruokailu

Moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen ajalta palveluntuottajalta edellytetään majoituksen ja ruokailun järjestämistä etuudenhakijalle tämän yksilöllisen tarpeen mukaan.

Kela voi korvata tutkimuksen aikana majoituksen ja täysihoidon niille etuudenhakijoille, joille päivittäinen kulkeminen kotoa ei ole tarkoituksenmukaista, esimerkiksi pitkien matkojen tai hankalien kulkuyhteyksien vuoksi. Viikonlopun tai arkipyhän yli kestävästä majoituksesta ja täysihoidosta Kela korvaa vain erityistapauksissa.

Palveluntuottaja järjestää majoituksen joko omissa tai ulkopuolisissa majoitustiloissa, esimerkiksi majoitusliikkeessä. Majoitus järjestetään yhden hengen huoneissa, joissa on WC ja suihku. Majoitustiloissa tulee olla allergikoille soveltuvia huoneita.

Palveluntuottajan järjestämän majoituksen tulee sijaita enintään 30 minuutin etäisyydellä palveluntuottajan yksiköstä. Palveluntuottaja vastaa tutkimuspaikan ja majoituksen välisistä kuljetuskustannuksista ja järjestää etuudenhakijalle kuljetuksen majoitustiloista palveluntuottajan yksikköön tai esim. ulkopuoliseen laboratorioon. Tässä yhteydessä kuljetuksella tarkoitetaan muuta kuin julkista liikennettä.

Palveluntuottajan tulee järjestää etuudenhakijalle tutkimuksen aikainen ruokailu. Aterioiden tulee olla monipuolisia ja ravintosuositusten mukaisia. Tarvittaessa palveluntuottaja huolehtii myös erityisruokavalion mukaiset ateriat. Ruokailu järjestetään joko palveluntuottajan yksikössä tai palveluntuottajan järjestämässä erillisessä ruokapaikassa, joka sijaitsee lähietäisyydellä palveluntuottajan yksiköstä. Palveluntuottaja vastaa tutkimuspaikan ja ruokailupaikan välisistä kuljetuskustannuksista ja järjestää etuudenhakijalle kuljetuksen palveluntuottajan yksikköön. Tässä yhteydessä kuljetuksella tarkoitetaan muuta kuin julkista liikennettä.

Vaihe	Toteutus
Ajanvaraus ja sen ilmoittaminen Kelaan	5 arkipäivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta
Tutkimuksen aloittaminen	3 viikon kuluessa ilmoituksen saapumisesta
Tutkimuksen toteutus	Enintään 3 vuorokautta (suppeat) Enintään 5 vuorokautta (laajat)
Tutkimuksen tulosten läpikäynti etuudenhakijan kanssa	Yhteistapaaminen tutkimuksen päätteeksi, tarvittaessa vastuulääkärin vastaanottokäynti tai puhelinyhteydenotto ennen lääkärintausunto B:n laatimista
Lääkärintausunto B:n ja liitteiden toimittaminen Kelaan	Viimeistään 2 viikon kuluttua tutkimuksen päättymisestä

Taulukko 4. Moniammatilliset toimintakyvyn arviointitutkimukset.

3.1 Moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus, mielenterveyspainotus

Kela lähettää moniammatilliseen toimintakyvyn arviointitutkimukseen (MT-painotus) etuudenhakijat, joilla on psyykkisiä sairauden oireita ja mahdollisesti jokin somaattinen sairaus tai sen oireita, jolla voi olla vaikutusta etuudenhakijan toimintakykyyn. Kela tarvitsee oireiden aiheuttamasta toimintakyvyn alenemasta lisätietoa eri asiantuntijoilta.

Palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan vähintään 2 suppeaa toimintakyvyn arviointitutkimusta ja vähintään 2 laajaa toimintakyvyn arviointitutkimusta kuukaudessa.

Palveluntuottajalla tulee olla käytettävissään seuraavat asiantuntijat:

- Psykiatrian erikoislääkäri²
- Fysiatrian erikoislääkäri
- Neurologian erikoislääkäri
- Työterveyshuollon erikoislääkäri
- Psykologi
- Sosiaalityöntekijä
- Neuropsykologi
- Fysioterapeutti
- Toimintaterapeutti
- Psykiatrinen sairaanhoitaja

3.1.1 Suppea toteutus

Työryhmä

1. Erikoislääkäri

Suppea moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus (MT-painotus) tehdään aina psykiatrian erikoislääkärin johdolla².

Lääkärillä on oltava valmiudet seuraavien mittareiden käyttämiselle:

- AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test)
- SOFAS (Social and Occupational Functioning Assessment Scale)
- MADRS (Montgomery - Åsberg Depression Rating Scale)
- CERAD (Consortium to Establish a Registry for Alzheimer's Disease)
- BDI (Beck Depression Inventory)
- SCID 1-2 (Structured Clinical Interview for DSM Disorders)
- OASIS (Overall Anxiety Severity and Impairment Scale)
- MDQ (Mood Disorder Questionnaire)
- WAIS IV (Wechsler Adult Intelligence Scale – IV)

² Psykiatrian tai oikeuspsykiatrian erikoisala

2. Työryhmän muut jäsenet

Kela, tai poikkeustapauksissa palveluntuottaja nimeää etuudenhakijakohtaisesti toimintakykyarvioon moniammatillisen työryhmän, johon kuuluvat edellä mainitun erikoislääkärin lisäksi etuudenhakijan yksilöllisen tarpeen mukaan 2 seuraavista asiantuntijoista:

- neurologian erikoislääkäri
- psykologi
- sosiaalityöntekijä
- neuropsykologi
- fysioterapeutti
- toimintaterapeutti
- psykiatrinen sairaanhoitaja

Kokeet ja mittaukset

1. Tutkimuksen sisältämät laboratorioskokeet

Etuudenhakijalle tehdään osana Suppeaa moniammatillista toimintakyvyn arviointitutkimusta (MT-painotus) seuraavat laboratorioskokeet:

- PVK
- Gamma-GT
- CDT
- ALAT
- U-Huum-O.

2. Tutkimuksen sisältämät mittaukset

Etuudenhakijalle tehdään osana Suppeaa moniammatillista toimintakyvyn arviointitutkimusta (MT-painotus) yksilöllisen tilanteen mukaan **yksi tai useampi** seuraavista mittauksista:

- AUDIT
- SOFAS
- BDI
- SCID 1-2
- OASIS
- MDQ
- WAIS IV
- Montgomery – Åsberg
- CERAD

Näiden lisäksi voidaan käyttää myös muita soveltuvia mittareita. Suositeltavia ja arvioituja mittareita on koottu TOIMIA-mittaripankkiin (www.toimia.fi).

Suppea tutkimus pähkinänkuoressa

Taulukossa 5 on esitetty tutkimuksen perusrakenne. Tutkimusmääräyksessään Kela voi pyytää etuudenhakijakohtaisia lisätutkimuksia (laboratorio- ja kuvantamistutkimukset), jotka palveluntuottaja veloittaa erikseen toimittamansa hinnaston mukaisesti, ja erikoisalakonsultaatioita, joista Kela maksaa kiinteän hinnan.

Lääkäri	Muut asiantuntijat • 2 seuraavista	Mittaukset ja testit • 1 tai useampi	Laboratoriokokeet • kaikki
Psykiatrian erikoislääkäri	Neurologian erikoislääkäri	AUDIT	PVK
	Psykologi	SOFAS	Gamma-GT
	Sosiaalityöntekijä	Montgomery – Åsberg	CDT
	Neuropsykologi	CERAD	ALAT
	Fysioterapeutti	BDI	U-Huum-O
	Toimintaterapeutti	SCID 1-2	
	Psykiatrinen sairaanhoitaja	OASIS	
		MDQ	
WAIS IV			

Taulukko 5. Suppea moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus (MT-painotus).

3.1.2 Laaja toteutus

Työryhmä

Laajan moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen työryhmään kuuluu aina 2 erikoislääkärinä sekä 3 muuta asiantuntijaa.

1. Erikoislääkäri

Laaja moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus (MT-painotus) tehdään aina psykiatrian erikoislääkärin johdolla³.

Lisäksi lääkäriellä on oltava valmiudet seuraavien mittareiden käyttämiselle:

- AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test)
- SOFAS (Social and Occupational Functioning Assessment Scale)
- MADRS (Montgomery - Åsberg Depression Rating Scale)
- CERAD (Consortium to Establish a Registry for Alzheimer's Disease)
- BDI (Beck Depression Inventory)
- SCID 1-2 (Structured Clinical Interview for DSM Disorders)
- OASIS (Overall Anxiety Severity and Impairment Scale)
- MDQ (Mood Disorder Questionnaire)
- WAIS IV (Wechsler Adult Intelligence Scale – IV)

2. Erikoislääkäri

Tutkimuksen tekemiseen osallistuu myös toinen erikoislääkäri. Tämä lääkäri on:

- fysiatrian erikoislääkäri **TAI**
- neurologian erikoislääkäri **TAI**
- työterveyshuollon erikoislääkäri.

Työryhmän muut jäsenet

Kela, tai poikkeustapauksissa palveluntuottaja nimeää etuudenhakijakohtaisesti toimintakykyarvioon moniammatillisen työryhmän, johon kuuluvat edellä mainittujen erikoislääkäreiden lisäksi etuudenhakijan yksilöllisen tarpeen mukaan 3 seuraavista asiantuntijoista:

- psykologi
- sosiaalityöntekijä
- neuropsykologi
- fysioterapeutti
- toimintaterapeutti
- psykiatrinen sairaanhoitaja.

³ Psykiatrian tai oikeuspsykiatrian erikoisala

Kokeet ja mittaukset

1. Tutkimuksen sisältämät laboriokokeet

Etuudenhakijalle tehdään osana laajaa moniammatillista toimintakyvyn arviointitutkimusta (MT-painotus) seuraavat laboriokokeet:

- PVK
- Gamma-GT
- CDT
- ALAT
- U-Huum-O
- elektrolyytit (Na, K, CA)
- TSH, T4V
- B-GHb-A1C, gluk
- folaatti
- B12
- krea
- crp
- la.

2. Tutkimuksen sisältämät mittaukset

Etuudenhakijalle tehdään osana laajana toteutettavaa tutkimusta yksilöllisen tilanteen mukaan **yksi tai useampi** seuraavista mittauksista:

- AUDIT
- SOFAS
- Montgomery – Åsberg
- CERAD
- BDI
- SCID 1-2
- OASIS
- MDQ
- WAIS IV

Näiden lisäksi voidaan käyttää myös muita soveltuvia mittareita. Suositeltavia ja arvioituja mittareita on koottu TOIMIA-mittaripankkiin (www.toimia.fi).

Laaja tutkimus päihinäkuoressa

Taulukossa 6 on esitetty laajan moniammatillisen MT-painotteisen tutkimuksen perusrakenne. Tutkimusmääräyksessään Kela voi pyytää asiakaskohtaisia lisätutkimuksia (laboratorio- ja kuvantamistutkimukset), jotka palveluntuottaja veloittaa erikseen toimittamansa hinnaston mukaisesti, ja erikoisalakonsultaatioita, joista Kela maksaa kiinteän hinnan.

1. Lääkäri	Muut asiantuntijat	Mittaukset ja testit	Laboratoriokokeet
	<ul style="list-style-type: none"> 3 seuraavista 	<ul style="list-style-type: none"> 1 tai useampi 	<ul style="list-style-type: none"> kaikki
Psykiatrian erikoislääkäri	Psykologi	AUDIT	PVK
	Sosiaalityöntekijä	SOFAS	Gamma-GT
2. Lääkäri	Neuropsykologi	Montgomery – Åsberg	CDT
			ALAT
Fysiatrian erikoislääkäri	Fysioterapeutti	CERAD	U-Huum-O
Neurologian erikoislääkäri	Toimintaterapeutti	BDI	elektrolyytit (Na, K, CA)
Työterveyshuollon erikoislääkäri	Psykiatrinen sairaanhoitaja	SCID 1-2	TSH, T4V
			B-GHb-A1C, gluk
			folaatti
		OASIS	B12
		MDQ	krea
		WAIS IV	PLV
crp			
la			

Taulukko 6. Laaja moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus (MT-painotus).

3.2 Moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus, tuki- ja liikuntaelinpainotus

Kela lähettää moniammatilliseen toimintakyvyn arviointitutkimukseen (TULES-painotus) etuudenhakijat, joilla on tuki- ja liikuntaelin­sairauden oireita. Lisäksi etuudenhakijalla voi olla jokin muu somaattinen tai psyykinen sairaus tai sen oireita, jolla voi olla vaikutusta asiakkaan toimintakykyyn. Kela tarvitsee oireiden aiheuttamasta toimintakyvyn alenemasta lisätietoa eri asiantuntijoilta.

Palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan vähintään 2 suppeaa toimintakyvyn arviointitutkimusta ja vähintään 2 laajaa toimintakyvyn arviointitutkimusta kuukaudessa.

Palveluntuottajalla tulee olla käytettävissään seuraavat asiantuntijat:

- fysiatrian erikoislääkäri
- reumatologian erikoislääkäri⁴
- ortopedian erikoislääkäri
- psykiatrian erikoislääkäri⁵
- työterveyshuollon erikoislääkäri
- psykologi
- sosiaalityöntekijä
- neuropsykologi
- fysioterapeutti
- toimintaterapeutti
- sairaanhoitaja

3.2.1 Suppea toteutus

Työryhmä

1. Erikoislääkäri

Suppean moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen (TULES-painotus) tekee aina:

- fysiatrian erikoislääkäri **TAI**
- reumatologian erikoislääkäri⁴.

Lääkäreillä on oltava valmiudet seuraavien mittareiden käyttämiselle:

- AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test)
- BDI (Beck Depression Inventory)
- Oswestryn toimintakykyindeksi
- Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake (FACULTAS-projekti)

⁴ Ei lastenreumatologian erikoisala

⁵ Psykiatrian tai oikeuspsykiatrian erikoisala

2. Työryhmän muut jäsenet

Kela, tai poikkeustapauksissa palveluntuottaja nimeää asiakaskohtaisesti toimintakykyarvioon moniammatillisen työryhmän, johon kuuluvat edellä mainitun erikoislääkärin lisäksi etuudenhakijan yksilöllisen tarpeen mukaan 2 seuraavista asiantuntijoista:

- fysiatrian erikoislääkäri TAI reumatologian erikoislääkäri (ei kuitenkaan kahta saman erikoisalan lääkäriä yhteen tutkimukseen)
- ortopedian erikoislääkäri
- psykologi
- sosiaalityöntekijä
- neuropsykologi
- fysioterapeutti
- toimintaterapeutti
- sairaanhoitaja

Kokeet ja mittaukset

1. Tutkimuksen sisältämät laboriokokeet

Etuudenhakijalle tehdään osana Suppeaa moniammatillista toimintakyvyn arviointitutkimusta (TULES-painotus) seuraavat laboriokokeet:

- PVK
- Gamma-GT
- CDT
- ALAT
- U-Huum-O

2. Tutkimuksen sisältämät mittaukset

Etuudenhakijalle tehdään osana Suppeaa moniammatillista toimintakyvyn arviointitutkimusta (TULES-painotus) yksilöllisen tilanteen mukaan toinen seuraavista mittauksista:

- AUDIT
- BDI

ja tarvittaessa

- Oswestryn toimintakykyindeksi
- Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake (FACULTAS-projekti)

Näiden lisäksi voidaan käyttää myös muita soveltuvia mittareita. Suositeltavia ja arvioituja mittareita on koottu TOIMIA-mittaripankkiin (www.toimia.fi).

Tutkimus pähkinäkuoressa

Taulukossa 7 on esitetty suppean tutkimuksen perusrakenne. Tutkimusmääräyksessään Kela voi pyytää asiakaskohtaisia lisätutkimuksia (laboratorio- ja kuvantamistutkimukset), jotka palveluntuottaja veloittaa erikseen toimittamansa hinnaston mukaisesti, ja erikoisalakonsultaatioita, joista Kela maksaa kiinteän hinnan.

Lääkäri • 1 seuraavista	Muut asiantuntijat • 2 seuraavista	Mittaukset ja testit • 1 tai useampi	Laboratoriokokeet • kaikki
Fysiatrian erikoislääkäri	Fysiatrian erikoislääkäri	AUDIT	PVK
Reumatologian erikoislääkäri	Reumatologian erikoislääkäri	BDI	Gamma-GT
	Ortopedian erikoislääkäri	• tarvittaessa	CDT
	Psykologi	Oswestryn toimintakykyindeksi	ALAT
	Sosiaalityöntekijä	Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake	U-Huum-O
	Neuropsykologi		
	Fysioterapeutti		
Toimintaterapeutti			
Psykiatrinen sairaanhoitaja			

Taulukko 7. Suppea moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus (TULES-painotus).

3.2.2 Laaja toteutus

Työryhmä

Laajan moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen työryhmään kuuluu aina 2 erikoislääkärinä sekä 3 muuta asiantuntijaa.

1. Erikoislääkäri

Laajan moniammatillisen toimintakyvyn arviointitutkimuksen (TULES-painotus) tehdään aina fysiatrian erikoislääkärin johdolla.

Lääkärillä on oltava valmiudet seuraavien mittareiden käyttämiselle:

- AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test)
- BDI (Beck Depression Inventory)
- Oswestryn toimintakykyindeksi
- Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake (FACULTAS-projekti)

2. Erikoislääkäri

Tutkimuksen tekemiseen osallistuu myös toinen erikoislääkäri. Tämä lääkäri on:

- reumatologian erikoislääkäri⁶ **TAI**
- ortopedian erikoislääkäri **TAI**
- psykiatrian erikoislääkäri⁷ **TAI**
- työterveyshuollon erikoislääkäri

3. Työryhmän muut jäsenet

Kela, tai poikkeustapauksissa palveluntuottaja nimeää etuudenhakijakohtaisesti toimintakykyarvioon moniammatillisen työryhmän, johon kuuluvat edellä mainittujen erikoislääkärien lisäksi etuudenhakijan yksilöllisen tarpeen mukaan 3 seuraavista asiantuntijoista:

- psykologi
- sosiaalityöntekijä
- neuropsykologi
- fysioterapeutti
- toimintaterapeutti
- sairaanhoitaja

⁶ Ei lasten reumatologian erikoisala

⁷ Psykiatrian tai oikeuspsykiatrian erikoisala

Kokeet ja mittaukset

1. Tutkimuksen sisältämät laboratorikokeet

Etuudenhakijalle tehdään osana Laajaa moniammatillista toimintakyvyn arviointitutkimusta (TULES-painotus) seuraavat laboratorikokeet:

- PVK
- Gamma-GT
- CDT
- ALAT
- U-Huum-O
- elektrolyytit (Na, K, CA)
- TSH, T4V
- B-GHb-A1C, gluk
- folaatti
- B12
- krea
- PLV
- crp
- la

2. Tutkimuksen sisältämät mittaukset

Etuudenhakijalle tehdään osana Laajaa moniammatillista toimintakyvyn arviointitutkimusta (TULES-painotus) yksilöllisen tilanteen mukaan yleensä **yksi tai useampi** seuraavista mittauksista:

- AUDIT
- SOFAS
- BDI

ja tarvittaessa

- Oswestryn toimintakykyindeksi
- Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake (FACULTAS-projekti)

Näiden lisäksi voidaan käyttää myös muita soveltuvia mittareita. Suositeltavia ja arvioituja mittareita on koottu TOIMIA-mittaripankkiin (www.toimia.fi).

Tutkimus pähkinäkuoressa

Taulukossa 8 on esitetty laajan tutkimuksen perusrakenne. Tutkimusmääräyksessään Kela voi pyytää asiakaskohtaisia lisätutkimuksia (laboratorio- ja kuvantamistutkimukset), jotka palveluntuottaja veloittaa erikseen toimittamansa hinnaston mukaisesti, ja erikoisalakonsultaatioita, joista Kela maksaa kiinteän hinnan.

Lääkäri 1	Muut asiantuntijat	Mittaukset ja testit	Laboratoriokokeet
	<ul style="list-style-type: none"> 3 seuraavista 	<ul style="list-style-type: none"> 1 tai useampi 	<ul style="list-style-type: none"> kaikki
Fysiatrian erikoislääkäri	Psykologi	AUDIT	PVK
	Sosiaalityöntekijä	SOFAS	Gamma-GT
	Neuropsykologi	BDI	CDT
Lääkäri 2	Fysioterapeutti		ALAT
<ul style="list-style-type: none"> 1 seuraavista 		<ul style="list-style-type: none"> tarvittaessa 	
Reumatologian erikoislääkäri	Toimintaterapeutti	Oswestryn toimintakykyindeksi	U-Huum-O
Ortopedian erikoislääkäri	Sairaanhoitaja	Niska-hartiavaivoihin liittyvän haitan arviointilomake	elektrolyytit (Na, K, CA)
Psykiatrian erikoislääkäri			TSH, T4V
			B-GHb-A1C, gluk
			folaatti
Työterveyshuollon erikoislääkäri			B12
			krea
			PLV
	crp		
			la

Taulukko 8. Laaja moniammatillinen toimintakyvyn arviointitutkimus (TULES-painotus).